

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I LULEÅ**

DOM
2017-12-05
Meddelad i Luleå

Mål nr
2757-17

KLAGANDE

Jaktkritikerna, 802441-4370
c/o Richard Dehnisch
Grafikvägen 30
721 43 Johanneshov

MOTPART

Länsstyrelsen i Värmlands län
651 86 Karlstad

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Värmlands läns beslut den 1 december 2017, dnr 218-8908-2017 (se bilaga 1)

SAKEN

Skydds jakt efter varg enligt jaktförordningen (1987:905)

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

Dok.Id 94773

Postadress
Box 849
971 26 Luleå

Besöksadress
Skeppsbrogatan 43

Telefon
0920-29 54 90
E-post: forvaltningsrattenilulea@dom.se
www.domstol.se/forvaltningsratt

Telefax
0920-22 04 59

Expeditionstid
måndag-fredag
08:00-16:00

BAKGRUND

Länsstyrelsen i Värmlands län (länsstyrelsen) har beslutat om skydds jakt efter högst två (2) vargar i delar av Arvika och Sunne kommuner. Skydds jakten är tillåten till och med den 22 december 2017. Syftet med jakten är att fälla en (1) vuxen individ. Jakten avslutas när en sådan individ har fällts eller när två (2) årsvälpar har fällts. Skälen för beslutet framgår av bilaga 1.

PARTERNAS INSTÄLLNING

Jaktkritikerna yrkar att länsstyrelsens beslut upphävs och att beslutet tills vidare inte ska gälla (inhibition). Föreningen anför sammanfattningsvis följande till stöd för sin talan. Det har funnits olika lösningar för att skydda jakthundarna men ingen av dessa har prövats. Omfattningen av uppkomna skador är inte av så allvarlig art att det motiverar skydds jakt. Tiden som skadorna pågått är fyra dagar per år 2016 och 2017. Denna tidsperiod står inte i proportion till att skydds jakt ska beviljas. Tidsintervallen mellan skadetillfällena är ett år. Det kan inte motivera ett skydds jaktbeslut. Skadorna har upphört i samband med att älgjakten har upphört. Vargfamiljen har inte hotat närboendes allmänna hälsa och säkerhet. Deras beteende är fullt normalt. Ett skydds jaktbeslut försvårar ett upprätthållande av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Inga förebyggande åtgärder har vidtagits av jägarna.

Länsstyrelsen vidhåller sitt beslut.

RÄTTSLIG REGLERING

Enligt 23 a § första stycket jaktförordningen får beslut om jakt efter varg meddelas om det inte finns någon annan lämplig lösning och om det inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens be-

stånd i dess naturliga utbredningsområde. Jakten måste dessutom ske t.ex. för att förhindra allvarlig skada, särskilt på gröda, boskap, skog, fiske, vatten eller annan egendom (p. 3).

Enligt 23 b § samma förordning får beslut om skydds jakt på varg fattas om det finns förutsättningar enligt 23 a § efter ansökan från den som riskerar att drabbas av skada eller på eget initiativ. Om det finns en stor sannolikhet för att allvarlig skada kommer att uppstå får beslut om skydds jakt fattas även om någon skada inte har inträffat.

Bestämmelsen i 23 a och 23 b §§ jaktförordningen ska tolkas mot bakgrund av motsvarande bestämmelser i rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art- och habitatdirektivet).

Enligt artikel 12.1 a) i art- och habitatdirektivet ska medlemsstaterna vidta nödvändiga åtgärder för införande av ett strikt skyddssystem i det naturliga utbredningsområdet för de djurarter som finns förtecknade i bilaga 4 a, med förbud att avsiktligt fånga eller döda exemplar av dessa arter i naturen, oavsett hur det görs. Vargen finns uppräknad i bilaga 4 a och anges vara en prioriterad art.

I artikel 16.1 b) i samma direktiv anges att förutsatt att det inte finns någon annan lämplig lösning och att undantaget inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos bestånden av de berörda arterna i dess naturliga utbredningsområde får medlemsstaterna göra undantag från bestämmelserna i bl.a. artikel 12 för att undvika allvarlig skada, särskilt på gröda, boskap, skog, fiske, vatten och andra typer av egendom.

EU-domstolen har i en dom den 14 juni 2007 i mål C-342/05 angående jakt

efter varg i Finland (Europeiska kommissionen mot Republiken Finland) uttalat att undantagsbestämmelserna i artikel 16.1 i direktivet ska tolkas restriktivt och att den myndighet som fattat beslutet har bevisbördan för att nödvändiga förutsättningar föreligger för varje undantag. Medlemsstaterna ska säkerställa att varje åtgärd som påverkar skyddade arter endast tillåts genom beslut som är noggrant och tillräckligt motiverade och som hänvisar till de skäl, villkor och krav som anges i artikel 16.1 i direktivet. Enligt artikel 16.1 i direktivet krävs att det redan föreligger en gynnsam bevarandestatus av arten i dess naturliga utbredningsområde för att undantag ska få beviljas.

Det är likväl möjligt att bevilja sådana undantag i särskilda fall när det konstaterats att det inte kan försvåra den ogynnsamma bevarandestatusen hos arten eller förhindra återställande av en gynnsam bevarandestatus. Det kan inte uteslutas att dödandet av ett begränsat antal individer inte påverkar det eftersträvade syftet i artikel 16.1 i direktivet. Ett sådant undantag skulle i så fall sakna effekt för den berörda arten.

SKÄLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten antecknar att domstolen i en dom den 16 november 2017 i mål nr 2576-17 avslagit ett överklagande från Jaktkritikerna av ett beslut av länsstyrelsen den 9 november 2017 att tillåta skydds jakt på en (1) varg inom det aktuella området.

Frågan om inhibition

Länsstyrelsen beslutade med stöd av 59 § jaktförordningen att beslutet skulle gälla omedelbart, dvs. utan hinder av att det överklagas.

Förvaltningsrätten beslutar att ta upp målet till omedelbart avgörande. Därmed saknas skäl att ta ställning till Jaktkritikernas yrkande om inhibition.

Allvarlig skada

För att skälet ska vara uppfyllt krävs att det är sannolikt att en allvarlig skada kommer att inträffa. I de fall skadan redan har nått en allvarlig nivå ska det också vara sannolikt att skadan förvärras ytterligare genom förnyade skador. Vid bedömning ska beaktas bland annat omfattningen av redan uppkomna skador, hur lång tid som skadorna har pågått och tidsintervallet mellan skadetillfällena. I fråga om stora rovdjur bör risken för att ett flertal upprepade angrepp på tamdjur eller bigårdar inträffar inom en begränsad tidsperiod och i ett geografiskt område ligga till grund för bedömningen av om skälet föreligger. I de fall ett flertal upprepade angrepp redan har inträffat, kan det också handla om risken för att skadan för den skadelidande förvärras ytterligare genom förnyade angrepp (Naturvårdsverkets riktlinjer för beslut om skydds jakt s. 15-16).

Efter förvaltningsrättens föregående dom den 16 november 2017 har ytterligare angrepp skett av varg på hund inom området. Fyra hundar har angripits av varg under en dryg månads tid. Förvaltningsrätten instämmer i länsstyrelsens bedömning att skydds jakt är motiverat för att förhindra allvarlig skada på egendom.

Det överklagade beslutet om skydds jakt har inte meddelats av hänsyn till allmän hälsa och säkerhet. Vad Jaktkritikerna anför i denna del föranleder därför ingen vidare åtgärd.

Gynnsam bevarandestatus

I bedömningen av skydds jaktens inverkan på en arts bevarandestatus bör

populationens storlek, kvalitet och utbredningsområde beaktas (Naturvårdsverkets riktlinjer för beslut om skydds jakt s. 20).

Som förvaltningsrätten anfört i den föregående domen har vargen i Sverige bedömts ha en gynnsam bevarandestatus. Det har inte framkommit något som tyder på att bevarandestatusen skulle ha försämrats (jfr Kammarrätten i Sundsvalls dom den 5 oktober 2016 mål nr 2103-16). Resultatet från den senaste inventeringsperioden 2016/17 visar att det finns omkring 355 vargar i Sverige. Vargpopulationen finns framför allt i Mellansverige, med tät koncentration ibland annat i Värmlands län.

I målet har inte framkommit något som tyder på att jakt efter två vargar i det aktuella området skulle påverka vargpopulationens storlek, kvalitet och utbredningsområde på ett sådant sätt att skydds jakt försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos vargens bestånd i det naturliga utbredningsområdet.

Annan lämplig lösning

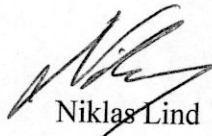
Angrepp av vargar på jakthundar är svåra att förebygga. Vad Jaktkritikerna anfört i denna del föranleder inte förvaltningsrätten att göra någon annan bedömning än vad länsstyrelsen har gjort.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis finner förvaltningsrätten att samtliga förutsättningar för skydds jakt är uppfyllda. Den avvägning mellan de i ärendet motstående intressena av att förhindra allvarlig skada och att skydda vargstammen som ska göras när det är frågan om ett undantag från det strikta skyddssystemet för varg får anses vara proportionerligt. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i formulär DV 3109/1 C (se bilaga 2).

Niklas Lind
chefsrådman

Nämndemännen Anders Bältsjö, Tommy Pettersson och William Torikka har också deltagit i avgörandet.

Hans Sjölander har föredragit målet.

Länstyrelsen
Värmland

Djurskydd & Vilt
David Höök
010-2247256

FÖRVALTNINGSRÄTTEN I LULEÅ
2017-12-04
Målnr: 2757-17
Aktbil. 3 Enhet 1

BESLUT

Datum
2017-12-01

Referens
218-8908-2017

Sida
1 (7)

Bilaga 1

Länstyrelsen i Värmlands län

Beslut om skyddsjakt efter varg i delar av Arvika och Sunne kommuner

Beslut

Länstyrelsen beslutar att skyddsjakt efter högst två (2) vargar i delar av Arvika och Sunne kommuner (se karta) får genomföras i enlighet med de villkor som anges nedan.

Jakt som inte följer dessa villkor sker utan stöd av beslutet och i strid med fredningsbestämmelserna i 3 § jaktlagen (1987:259). Straffbestämmelserna för jaktbrott återfinns i 43 och 44 §§ samma lag.

Länstyrelsen beslutar med stöd av 59 § jaktförordningen (1987:905) att detta beslut ska gälla utan hinder av att beslutet överklagas. Hur beslutet kan överklagas framgår av bilaga 1.

Villkor

När får jakten bedrivas?

- Skyddsjakt är tillåtet t.o.m. 22 december 2017 och får endast inledas i samråd med Länstyrelsen.
- Jakt får ske från och med en timme före solens uppgång till och med en timme efter solens nedgång. Timmen efter solens nedgång får endast bedrivas som vakjakt eller smygjakt.
- Länstyrelsen avlyser jakten när en varg fällts eller påskjutits innan jakten löpt ut. Om eftersök visar att det påskjutna djuret är oskadat, eller om den först fällda vargen bedöms vara en årsvalp, beslutar Länstyrelsen om fortsatt jakt ska ske inom den tid beslutet gäller. Då det ev. är svårt att bedöma ålder på fällt djur i fält kan det komma att dröja en längre tid innan ev. beslut om fortsatt jakt sker, i väntan på obduktion på Statens Veterinärmedicinska Anstalt (SVA).

Jaktmetoder och jaktmedel

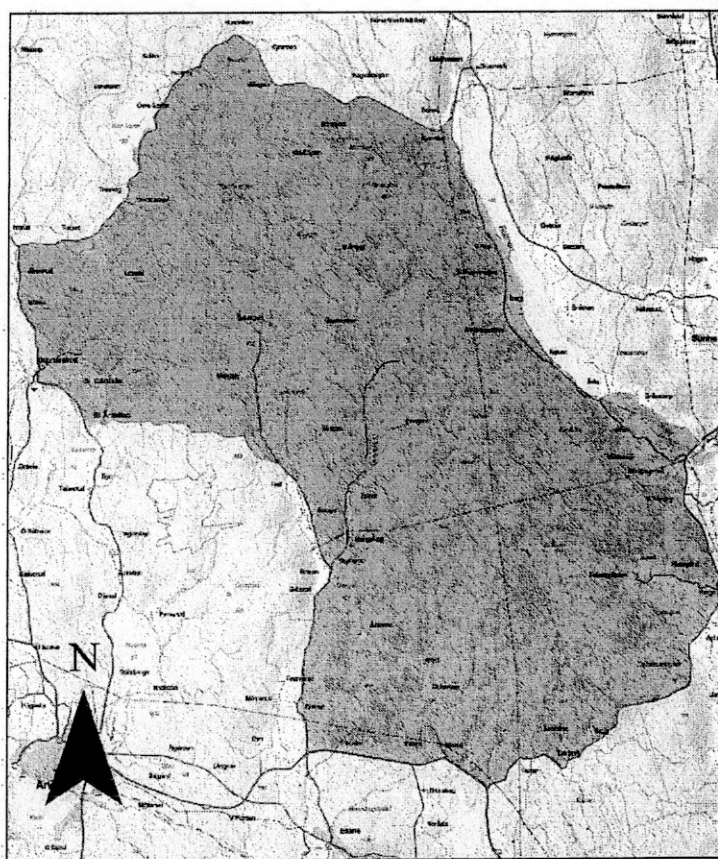
- Länstyrelsen erinrar om bestämmelserna i 11 och 14-16 §§ Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om jakt och statens vilt (NFS 2002:18) om begränsningar i magasinkapacitet hos

halvautomatiska kulvapen samt om ammunition klass 1 för kulgevär vid jakt efter varg.

- Länsstyrelsen utser jaktledare. Jaktledaren utser efter samråd med Länsstyrelsen de personer som får jaga med stöd av detta beslut. Jaktledaren ska innan jakten inleds informera samtliga jägare om deras skyldigheter och vilka villkor som gäller vid skyddsjakten. Jakten ska genomföras i samråd med Länsstyrelsen som även på lämpligt sätt följer genomförandet av jakten.

Var får jakten bedrivas?

- Skyddsjakt får ske inom området avgränsat i kartan. Länsstyrelsen beslutar med stöd av 24 d § andra stycket jaktförordningen att jakten får ske på annans jaktområde.

Länsstyrelsen Värmland © Lantmäteriet Geodatasamverkan

Jaktområde

 Skyddsjaktområde varg

Länsstyrelsen
Värmland

Figur 1: Karta

Vilket djur får fällas?

- Syftet med jakten är att fälla en (1) vuxen individ. Jakten avslutas när man lyckas fälla en vuxen individ. Jakten avslutas dock när två (2) vargar fällts, även om de båda fällda vargarna visar sig vara årsvalpar.

Anmälan om fälld eller påskjuten varg

- Jaktledaren ska omedelbart anmäla till Länsstyrelsen på överenskommet sätt när en varg fällts eller påskjutits.

Krav på eftersökshund

- Vid jakt efter varg ska hund som är särskilt tränad i att spåra upp skadat vilt kunna finnas på skottplatsen inom högst två timmar från påskjutningen. Detta framgår av 17 § andra stycket i jaktförordningen.

Besiktning och hantering av fälld varg

- Skytten ska utan dröjsmål uppvisa den fällda vargen samt skottplats/fallplats för Länsstyrelsens besiktningsman.
- Med stöd av 24 d § jaktförordningen beslutar Länsstyrelsen att fällt djur tillfaller staten. Vargen ska omhändertas av Länsstyrelsen för vidarebefordran till SVA för obduktion.

Beskrivning av ärendet

Länsstyrelsen fattade beslut om skydds jakt efter en (1) varg den 9 november 2017, dnr 218-8154-2017. Den 15 november 2017 fälldes en (1) varg med stöd av detta beslut.

Den 14 november 2017 inkom en ny ansökan om skydds jakt på samtliga vargar i det s.k. Rackstadreviret. Länsstyrelsen avslag ansökan den 17 november, dnr 218-8471-2017.

Då det den 18 november skedde ytterligare ett vargangrepp på hund i området fann Länsstyrelsen skäl att den 20 november ompröva beslutet från den 17 november. Det beslutades då om skydds jakt efter en (1) varg, dnr 218-8605-2017.

Länsstyrelsen har efter genomförd skydds jakt, där sammanlagt två vargar fällts, bedömt om skäl till fortsatt skydds jakt föreligger. Det har genom möten och telefonsamtal framförts till Länsstyrelsen att jägare i området fortfarande känner stor oro inför att jaga med löshund under rådande omständigheter och därför inte törs släppa hundar under jakt. Detta då man bedömer att problemet med vargar som är mer benägna (än ”genomsnittsvargen”) att angripa hundar, kvarstår.

Motivering till beslutet

Länsstyrelsen gör en samlad bedömning i varje enskilt fall. Länsstyrelsen bedömer omfattningen av skador och olägenheter, om skadeförebyggande åtgärder vidtagits, samt vilka möjligheter till förebyggande av skada och

olägenheter som finns. Länsstyrelsen bedömer om annan lämplig lösning än skyddsjakt finns. Länsstyrelsen beaktar vargpopulationens utveckling i landet som helhet. Länsstyrelsen bedömer även om det går att identifiera individer som är speciellt skadegörande eller orsakar allvarliga olägenheter.

Risk för allvarlig skada

I bedömningen om skyddsjakt i detta fall är en effektiv åtgärd för att förhindra allvarlig skada utgår Länsstyrelsen från Naturvårdsverkets riktlinjer för beslut om skyddsjakt samt Viltskadecenters rekommendationer. För att skälet ska anses vara uppfyllt krävs att det är sannolikt att allvarlig skada kommer att inträffa. I de fall skadan redan har nått en allvarlig nivå ska det också vara sannolikt att skadan förvärras ytterligare genom förnyade skador. Beroende på situation kan det vara relevant att beakta följande faktorer.

- Omfattningen på redan uppkomna skador. (talar emot vissa andra punkter)
- Hur lång tid skadorna pågått.
- Tidsintervall mellan skadetillfällena.
- Tid till dess skadorna kan förväntas uppföra för jakt-/betessäsongen.
- Erfarenheter från tidigare säsong.

I fråga om stora rovdjur bör risken för att ett flertal upprepade angrepp på tamdjur eller bigårdar inträffar inom en begränsad tidsperiod och i ett geografiskt avgränsat område ligga till grund för bedömningen av om skäl föreligger. Med begränsad tidsperiod avses ett års tid.

Länsstyrelsen använder sig av Viltskadecenter tumregler för angrepp på hundar:

Länsstyrelsen anser att skyddsjakt kan beviljas om något av nedanstående kriterier uppfyllts under de senaste 12 månaderna:

Minst 4 dokumenterade angrepp av samma varg/par/familjegrupp på tamdjur.

Minst 3 dokumenterade angrepp på hund av samma varg/par eller minst 4 dokumenterade angrepp på hund av samma familjegrupp.

En varg som angripit en hund som rastas i koppel av människa.

Länsstyrelsen bedömer att fortsatt risk för allvarlig skada föreligger med hänvisning till att fyra (4) angrepp skett under en begränsad tid under en dryg månad.

Allmän hälsa och säkerhet

Det är i sig inte onormalt att vargar liksom andra vilda djur syns nära människor, tamdjur och bebyggelse alla tider på dygnet. Det kan däremot vara oönskat av personer som bor och vistas i området. Tänkbara orsaker till varför vargar rör sig nära bebyggelse skulle kunna vara föda (kadaver, slakt- och/eller matavfall) eller löpande hundtik, men det kan också finnas andra tänkbara orsaker. Länsstyrelsen bedömer inte att det finns risk för allmän hälsa och säkerhet för människor.

Förebyggande åtgärder

När det handlar om vargangrepp är dessa svåra att förebygga. Rekommenderade förebyggande åtgärder är att söka av vägar i jaktområdet eller färska spårtecken och spillning för att om möjligt kunna undvika att hund konfronteras med varg under jakt. Det finns även olika typer av skyddsvästar för hund vars syfte är att skydda hunden vid rovdjursangrepp. Det är möjligt att ansöka om bidrag till inköp av sådan skyddsväst hos Länsstyrelsen. Länsstyrelsen har mottagit ansökningar om bidrag till skyddsvästar från personer som jagar i området.

Skadegörande individ

Det har i området som omfattas av skydds jakt angripits fyra (4) hundar av varg under en dryg månads tid. Länsstyrelsen bedömer att det mest sannolikt är en vuxen individ som initierat angreppen. Bedömningen baseras på antal vuxna vargar som fällts på skydds jakt på egens initiativ (28 § jaktförordningen) under åren 2013–2017 (12 st), jämfört med antalet valpar (3 st) som fällts med samma lagstöd under samma period.

Påverkan på gynnsam bevarandestatus

Sammantaget visar vargpopulationen en positiv numerär utveckling i landet som helhet. Värmlands län har stationär förekomst av varg i hela länet. Enligt Naturvårdsverkets riktlinjer för beslut om skydds jakt bör en mindre strikt bedömning kunna göras i de fall skydds jakten har liten eller ingen negativ effekt på populationen.

Andra lämpliga lösningar

Se "Förebyggande åtgärder".

Samlad bedömning

Efter den först genomförda skydds jakten, där en årsvalp fälldes, angreps ytterligare en hund varpå ytterligare skydds jakt genomfördes. Även den andra vargen som fälldes var en årsvalp.

Även om det brukliga i skydds jaktssituationer är att man skjuter ett djur i taget och därefter ger tillstånd till ytterligare djur om fler angrepp sker bedömer Länsstyrelsen att man i detta enskilda fall har skäl att frånga praxis.

Länsstyrelsen bedömer sannolikheten att årsvalpar initierat dessa angrepp på hund som liten. Länsstyrelsen gör bedömningen att det mest sannolikt varit vuxna vargar som angriper hundar. I föl konstaterades endast ett revirmarkerande par i området, därför bedömer Länsstyrelsen som risken för att det skulle vara en fjolårsvalp som orsakat angreppen som små. I detta fall skulle det enligt Länsstyrelsens bedömning mest sannolikt innebära att föräldradyren är de som orsakat angreppen på hundar i reviret.

Även om en minskning av antalet vargar (oavsett ålder) i sig av Länsstyrelsen bedöms minska risken för ytterligare angrepp så bedömer Länsstyrelsen att ytterligare skydds jakt i detta enskilda fall är nödvändig. Länsstyrelsen anser att syftet med vidare jakt bör vara att försöka fälla en vuxen individ för att minska risken för ytterligare allvarlig skada. Om två valpar fälls anser Länsstyrelsen att risken för ytterligare angrepp ändå har minskat, i och med den minskade gruppstorleken.

Med bakgrund av ovanstående bedömer Länsstyrelsen att skydds jakt är motiverad med hänvisning till risk för allvarlig skada och skadegörande individ.

Bestämmelser som beslutet grundar sig på

Naturvårdsverket har, med stöd av 24 a § jaktförordningen, beslutat (dnr NV-08042-16) om överlämnande av rätten att besluta om skydds jakt efter björn, lodjur och varg till samtliga länsstyrelserna i Sverige utom Länsstyrelsen i Gotlands län.

Beslut om skydds jakt kan fattas med stöd av 9, 9 b, 21, 23 a, 23 b och 24 b §§ jaktförordningen. Länsstyrelsen måste då även beakta skyddsreglerna i art- och habitatdirektivet (92/43/EEG) samt undantagsreglerna för jakt i artikel 16.1 i samma direktiv. Hänsyn måste också tas till artikel 9 i Bernkonventionen.

För att tillstånd till skydds jakt ska kunna beviljas krävs att vissa villkor är uppfyllda. Det ska inte finnas någon annan lämplig lösning och skydds jakten får inte försvåra upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Jakten ska ske för att förhindra skada på egendom enligt 23 a § jaktförordningen.

Kungörelsedelgivning

Länsstyrelsen beslutar att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelsedelgivning. Beslutet fattas med stöd av 49 § delgivningslagen (2010:1932). Meddelande om beslutets huvudsakliga innehåll samt om var och när det hålls tillgängligt införs inom 10 dagar i Post och inrikes tidningar. Beslutet finns under överklagandetiden tillgängligt hos Länsstyrelsen i Värmlands län, Växnäsgatan 5, Karlstad.

Överklagande

Se bilaga 1.

De som deltagit i beslutet

Beslutet har fattats av verksamhetschef Torben Ericson efter föredragning av vilthandläggare David Höök. I den slutgiltiga handläggningen deltog också enhetschef Maria Hammarström.

Bilaga 1

Du kan överklaga beslutet

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du **skriftligen** överklaga beslutet hos förvaltningsrätten. **Observera att du ska skicka eller lämna överklagandet till Länsstyrelsen i Värmlands län, 651 86 Karlstad. Du kan även skicka in överklagandet via e-post till varmland@lansstyrelsen.se.** Det ska du göra därför att Länsstyrelsen måste pröva om överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare till förvaltningsrätten.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **senast den 5 januari 2018**. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be om att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det förvaltningsrätten som beslutar om tiden kan förlängas eller inte.

Om någon annan part överklagar beslutet, till exempel en kommun eller annan myndighet, är tiden **tre veckor från det datum som står på beslutet**.

Ditt överklagande ska innehålla:

- vilket beslut som överklagas, beslutets datum och diarienummer
- hur du vill att beslutet ska ändras
- varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt

Skriv också följande uppgifter, om du inte tidigare lämnat dem:

- personnummer
- adress till bostaden
- telefonnummer där du kan nås
- eventuellt övriga uppgifter som behövs för att man ska kunna skicka handlingar till dig

Om du har handlingar eller annat som du anser stöder din uppfattning, bör du skicka med kopior på dessa.

Ombud

Du har rätt att anlita ett ombud för att sköta överklagandet åt dig. I så fall ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från dig samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.

Ytterligare upplysningar

Behöver du veta mer om hur du ska göra, går det bra att ringa till Länsstyrelsen, telefon 010-224 70 00. Fråga efter den som varit föredragande i beslutet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Sundsvall.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

För att kammarrätten ska kunna ta upp Ert överklagande måste Er skrivelse ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då Ni fick del av domen/beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att besvärshandlingen kommer in nästa vardag.

Om klaganden är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet alltid ha kommit in inom tre veckor från den dag beslut meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.